Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973).

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

Nr. 83.593 van 23 november 1999

A. 72.995/VIII-757

In zake : **TOURNEMENNE** Joël,

die woonplaats heeft gekozen bij Mr. Monique DETRY, advocaat, de Praeterestraat 25 1050 Brussel,

tegen :

het Vast Wervingssecretariaat,

Tussenkomende partij :

het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, vertegenwoordigd door zijn Regering,

dat woonplaats heeft gekozen bij Mr. Jean BOURTEMBOURG, advocaat, Zwitserlandstraat 24 1060 Brussel.

DE RAAD VAN STATE, VIIIe KAMER,

Gezien het op 27 januari 1997 ingediende verzoekschrift, waarbij Joël TOURNEMENNE de nietigverklaring vordert van "de beslissing die hem bij een brief d.d. 27 november 1996 van het Vast Wervingssecretariaat ter kennis is gebracht en waarin staat dat hij niet geslaagd is voor het tweede gedeelte van het vergelijkend wervingsexamen "bestuurssecretaris" voor het ministerie en sommige instellingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest";

Gelet op arrest nr. 68.474 van 29 september 1997, waarbij de vordering tot schorsing van de bestreden beslissing wordt afgewezen;

Gezien het op 22 april 1998 ingediende verzoekschrift, waarbij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, vertegenwoordigd door zijn Regering, vraagt als tussenkomende partij te mogen optreden;

Gelet op de beschikking van 6 mei 1998, waarbij die tussenkomst wordt toegestaan;

Gezien de regelmatig uitgewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag van de heer PAQUET, auditeur bij de Raad van State;

Gelet op de beschikking van 12 mei 1999, waarbij de neerlegging van het dossier en het verslag ter griffie wordt gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan de partijen en gezien de laatste memories;

Gelet op de beschikking van 4 oktober 1999, waarvan aan de partijen kennis is gegeven en waarbij wordt bepaald dat de zaak voorkomt op de terechtzitting van 5 november 1999;

Gehoord het verslag van de heer GEUS, kamervoorzitter;

Gehoord de opmerkingen van Mr. DETRY, advocaat, die voor verzoeker verschijnt, van de heer DUFOUR, adviseur, die voor de verwerende partij verschijnt, en van Mr. BOURTEMBOURG, advocaat, die voor de tussenkomende partij verschijnt;

Gehoord het eensluidend advies van de heer PAQUET, auditeur;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de volgende feiten dienstig zijn voor het onderzoek van het beroep :

1. Het examenreglement voor het vergelijkend examen nr. AFB96803 voor de samenstelling van een wervingsreserve van bestuurssecretarissen - algemene kwalificatie - voor het ministerie en sommige instellingen van openbaar nut van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bepaalt dat het vergelijkend examen uit drie delen bestaat, dat tijdens het tweede gedeelte "de voor de functie vereiste basisvaardigheden zoals algemene taalbeheersing, efficiëntie van informatieverwerking (visueel en auditief) en algemene communicatievaardigheden" worden geëvalueerd.

2. Verzoeker, bestuurssecretaris op arbeidsovereenkomst bij het Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, neemt op 30 juni 1996 deel aan het eerste gedeelte van het vergelijkend examen en behaalt 16,103 op de 20 punten.

3. Het tweede gedeelte, namelijk het computergestuurde gedeelte van het vergelijkend examen, heeft plaats op 3 oktober 1996. Op 27 november 1996 deelt de verwerende partij verzoeker mee dat hij niet geslaagd is, aangezien hij "10,694 op de 20 punten heeft behaald, terwijl 12 punten het vereiste minimum was". Dat is het onderwerp van het beroep.

4. Nadat op 22 januari 1997 een nieuw procesverbaal is opgemaakt, krijgt verzoeker op 23 januari 1997

van de verwerende partij de bevestiging dat hij gezakt is voor het computergestuurde gedeelte. In een brief van 27 februari 1997 verklaart verzoeker dat hij zijn beroep tot die handeling wenst uit te breiden.

5. De rangschikking van de kandidaten die geslaagd zijn voor het vergelijkend examen en toegelaten worden tot de proeftijd wordt bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 28 maart 1998. In een brief van 27 mei 1998 verklaart verzoeker dat hij het onderwerp van zijn beroep tot die rangschikking wil uitbreiden;

Overwegende dat verzoeker tot staving van zijn tweede, derde en zesde middel vraagt dat de verwerende partij een afschrift indient nu eens van zijn examen, dan weer van de hele vragenlijst van het tweede gedeelte van het vergelijkend examen;

Overwegende dat de verwerende partij aanvoert dat de "Ariane-test" auteursrechtelijk beschermd is, zodat hij overeenkomstig artikel 9, tweede lid, van de wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur niet openbaar mag worden gemaakt; dat ze voorts aanvoert dat die test duizenden keren wordt gebruikt en onbruikbaar zou worden als de vragen en antwoorden worden bekendgemaakt;

Overwegende dat noch uit de wet van 11 april 1994, noch uit de parlementaire voorbereiding ervan blijkt dat de daarin omschreven procedures bovenop de procedures komen die van toepassing zijn bij de administratieve rechtscolleges en justitiële rechtbanken, overeenkomstig de voorschriften die voor die respectieve instanties gelden; dat artikel 23, tweede lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, bepaalt dat de afdeling administratie gerechtigd is alle bescheiden en inlichtingen omtrent de zaken waarover zij zich uit te spreken heeft, door de in het eerste lid

genoemde overheden en besturen te doen overleggen; dat de uitzonderingen waarin de wet van 11 april 1994 voorziet, niet op dienstige wijze mogen worden aangevoerd om stukken die onontbeerlijk zijn om te kunnen oordelen of een annulatiemiddel gegrond is, aan het onderzoek van de rechter inzake machtsoverschrijding te onttrekken; dat de problemen die het indienen van bepaalde stukken voor een administratieve overheid zou kunnen doen rijzen een goede rechtsbedeling niet in de weg mogen staan; dat artikel 21bis, § 2, vierde lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, dat van toepassing is op de indiening van een aanvullend administratief dossier, voorts het volgende bepaalt :

" De kamer bij wie het beroep aanhangig is, beveelt de neerlegging van het administratief dossier binnen de door haar gestelde termijn, die de krachtens artikel 21, eerste lid, vastgestelde termijn kan overschrijden. Zij verbindt zo nodig aan de overschrijding van deze termijn een dwangsom overeenkomstig de bepalingen van artikel 36.".

dat middel voor middel moet worden nagegaan of de door de verzoekende partij gevraagde stukken noodzakelijkerwijs moeten worden ingediend om die middelen te kunnen onderzoeken;

Overwegende dat verzoeker een eerste middel ontleent aan schending van de algemene rechtsbeginselen, inzonderheid het beginsel van rechtvaardige en billijke rechtspleging, de ontstentenis of onjuistheid van de motivering, aan kennelijke dwaling omtrent de beoordeling, aan schending van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, aan schending van het besluit d.d. 3 november 1994 van de vast wervingssecretaris en aan machtsoverschrijding, doordat hem "vooraf, noch achteraf is meegedeeld hoe het examengedeelte zou worden beoordeeld, hoewel die inlichting onontbeerlijk was voor een duidelijk en billijk verloop van het examen"; dat hij het volgende aanvoert :

" Het enige wat vóór het examengedeelte is meegedeeld, was dat de kwaliteit het belangrijkste was en dat de kandidaten zich dus "niet hoefden te haasten", wat blijkbaar onjuist was.
Daarentegen is noch vóór, noch na het tweede examengedeelte enige informatie gegeven, behalve de raad om kwaliteit boven kwantiteit te verkiezen.
Daardoor heeft de verzoekende partij haar examengedeelte niet naar behoren kunnen afleggen en evenmin de uitslag ervan kunnen controleren, wat kennelijk indruist tegen het beginsel van gelijkheid en administratieve doorzichtigheid, waardoor de verzoekende partij met de grootste willekeur te maken kon hebben zonder dat ze dat ook maar enigszins kon controleren";

dat hij in zijn memorie van wederantwoord voorts aanvoert dat uit geen van de stukken die de verwerende partij heeft ingediend, blijkt "hoe de examengedeelten zijn geëvalueerd : aantal punten per goed antwoord, aantal punten dat eventueel wordt afgetrokken per onbeantwoorde vraag of per fout antwoord"; dat hij opmerkt dat het computergestuurde gedeelte onder meer tot doel had na te gaan of de kandidaten de gegevens efficiënt kunnen verwerken, terwijl efficiëntie "voor de kandidaten precies inhoudt dat ze alle gegevens van het examengedeelte zo goed mogelijk verwerken en hun werkwijze aanpassen over het gehele verloop van het examen om de beste uitslag te behalen", wat inhoudt dat de kandidaten moesten weten hoe de waarderingscijfers werden toegekend;

Overwegende dat alle kandidaten dezelfde inlichtingen hebben gekregen vóór ze het met behulp van de "Ariane-test" ontworpen examengedeelte aflegden; dat die inlichtingen hen helemaal niet aanzetten om zich niet te haasten; dat het volgende immers duidelijk gepreciseerd was :

" Er is geen tijdsbeperking per vraag of per tekst. Hoe sneller u werkt, hoe meer vragen en contexten u natuurlijk krijgt en hoe meer punten u kunt behalen.

Let op, het is niet de bedoeling dat u een minimumaantal vragen kan afwerken, maar wel dat u zo veel mogelijk oefeningen en vragen juist oplost en zo

weinig mogelijk fouten maakt. Ga dus niet onbezonnen te werk";

dat die inlichtingen toereikend waren om de kandidaten in staat te stellen hun werkwijze aan te passen over het gehele verloop van het examen om een zo goed mogelijke uitslag te behalen; dat in geen van de in het middel genoemde bepalingen staat dat de kandidaten meer inlichtingen moeten krijgen; dat het middel niet gegrond is;

Overwegende dat verzoeker een tweede middel ontleent aan "schending van de algemene rechtsbeginselen, inzonderheid van het beginsel inzake gelijkheid en een billijk proces, schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, machtsafwending", doordat "de verschillende kandidaten, onder wie de verzoekende partij, niet dezelfde vragen hebben gekregen, terwijl het gelijkheidsbeginsel (...) inhoudt dat de verzoekende partij hetzelfde examen aflegt als de andere kandidaten"; dat hij onderstreept dat "dit verschil in vragen des te belangrijker is, daar het gaat om een vergelijkend examen voor bestuurssecretarissen en de kandidaten sterk uiteenlopende opleidingen hebben genoten (...) zodat de onderwerpen van de verschillende vragen voor deze of gene gunstiger uitvielen, afhankelijk van de vragenlijst";

Overwegende dat, volgens de uitleg van de verwerende partij die hierin niet wordt tegengesproken, "de Ariane-test bestaat uit een beperkte voorraad vragen; elke kandidaat krijgt een aantal willekeurig gekozen vragen. (...) de databank bevat verscheidene duizenden vragen"; dat geen schending van het gelijkheidsbeginsel kan worden afgeleid uit het feit dat de vragen die aan elke kandidaat worden gesteld willekeurig worden geselecteerd, via een computergestuurd systeem, zodat de kansrekening voor iedereen even groot is; dat de veronderstelling dat niet alle vragen even moeilijk zijn,

op geen enkel concreet gegeven steunt; dat de Raad van State bovendien niet bevoegd is om te oordelen over de selectie van de vragen die de kandidaten krijgen, aangezien die selectiemethode uit opportuniteitsoverwegingen is gekozen; dat er geen grond is om te bevelen dat alle vragen van de "Ariane-test" worden ingediend; dat het middel niet gegrond is;

Overwegende dat verzoeker een derde middel ontleent aan "de ontstentenis of onjuistheid van de motivering, aan kennelijke dwaling omtrent de beoordeling en aan machtsoverschrijding, doordat het examen soms over de gekste onderwerpen ging die weinig met de toe te wijzen overheidsfunctie te maken hadden en een louter subjectieve beoordeling vergden", terwijl het tot doel had "algemene taalbeheersing, efficiëntie van informatieverwerking (visueel en auditief) en algemene communicatievaardigheden" te evalueren; dat hij bij wijze van voorbeeld een aantal vragen aanhaalt die hij kennelijk ondoelmatig acht; dat hij voorts aanvoert dat uit zijn uitstekende uitslag voor het eerste examengedeelte en uit zijn beroepservaring blijkt dat het examengedeelte niet afgestemd was op het nagestreefde doel en dat er een kennelijke dwaling omtrent de beoordeling van zijn uitslag is begaan;

Overwegende, zoals verzoeker toegeeft, dat de Raad van State een examengedeelte alleen kan vernietigen als duidelijk blijkt dat de gestelde vragen niet thuishoorden op zo'n examen of alleen tot doel hadden de kandidaat in moeilijkheden te brengen; dat het voor het evalueren van de communicatievaardigheden en de efficiëntie bij het verwerken van gegevens, alsook voor het evalueren van de algemene taalbeheersing, helemaal niet nodig is de onderwerpen van de te verwerken gegevens te beperken tot de aangelegenheden die eigen zijn aan de toe te wijzen functie, waarvan de kennis overigens in het eerste en het derde gedeelte van het vergelijkend examen

werd getoetst; dat in de instructies die vooraf aan de kandidaten zijn gegeven, duidelijk staat dat er voor elke op te lossen vraag slechts één passend antwoord was, op louter subjectieve antwoorden na; dat uit de uiteenzetting van het middel blijkt dat de vragen die bij wijze van voorbeeld zijn aangehaald "niet noodzakelijk aan verzoeker, maar aan één of andere kandidaat" zijn gesteld; dat de argumenten die verzoeker daaraan ontleent, dus niet tot staving van het middel kunnen worden aangevoerd; dat verzoekers bewijsvoering in verband met zijn beroepservaring en zijn uitslag op het eerste examengedeelte niet relevant is, daar anders de zin van het tweede en het derde gedeelte van het vergelijkend examen ter discussie komt te staan; dat er geen grond is om de volledige vragenlijst van de "Ariane-test" en het examen van verzoeker in te dienen; dat het middel niet gegrond is;

Overwegende dat verzoeker een vierde middel ontleent aan "schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, aan schending van de algemene rechtsbeginselen, inzonderheid van het gelijkheidsbeginsel en het beginsel van billijke rechtspleging en aan machtsoverschrijding, doordat het niet-slagen voor het tweede examengedeelte, de "Ariane-test" genoemd, tot gevolg heeft dat de kandidaten van verdere deelneming worden uitgesloten en dat tweede examengedeelte na een eerste gedeelte komt waarbij niet alleen een rangschikking van de kandidaten, maar ook een selectie is gemaakt, terwijl die werkwijze ongunstig was voor de kandidaten die aan het tweede gedeelte deelnamen"; dat hij het middel als volgt uiteenzet :

" Volgens de inlichtingen verstrekt door de verwerende partij wordt de Ariane-test als volgt beoordeeld : de Ariane-test geeft een globale uitslag, die rechtstreeks afhangt van het aantal goede antwoorden [...]
De globale uitslag van de test wordt dan vergeleken met het gemiddelde van de globale uitslagen van de kandidaten die deze test voor hetzelfde niveau hebben

afgelegd (in casu niveau 1). Er wordt een formule toegepast om die globale uitslag om te zetten in een cijferbeoordeling op 20, waarbij het gemiddelde 12/20 bedraagt en elke kandidaat met een uitslag die hoger is dan of gelijk is aan het gemiddelde (dus 12 op de 20) geslaagd is voor de test.
De examencommissie heeft vervolgens de afrondingsregel toegepast om alle cijferbeoordelingen tussen 11,5 en 12 op 12 op de 20 af te ronden.

Met andere woorden : de verzoekende partij is twee keer benadeeld.
Ten eerste, doordat een groot deel van de kandidaten voor de eerste selectietest gezakt is, wordt de uitslag van de verzoekende partij vergeleken met een gemiddelde dat noodzakelijkerwijze hoger ligt, namelijk het gemiddelde van de overblijvende kandidaten.

Vervolgens, door alle waarderingscijfers tussen 11,5 en 12 op 12 af te ronden, heeft de verwerende partij het gemiddelde nogmaals opgetrokken en de andere kandidaten aldus op willekeurige wijze benadeeld.

Het gelijkheidsbeginsel is geschonden";

Overwegende dat het omstreden vergelijkend examen georganiseerd is overeenkomstig artikel 18bis van het koninklijk besluit van 17 september 1969 betreffende de vergelijkende examens en examens georganiseerd voor de werving en de loopbaan van het rijkspersoneel; dat de regels vervat in dat besluit voor alle kandidaten golden; dat degenen die tot het tweede examengedeelte zijn toegelaten, aldus gelijk behandeld zijn; dat het middel feitelijke grondslag mist, voorzover het gericht is tegen het tweede besluit van de examencommissie, waarbij de uitslag van verzoeker in geen enkel opzicht is gewijzigd; dat het middel niet gegrond is;

Overwegende dat verzoeker een vijfde middel ontleent aan "schending van het principe 'patere legem quam ipse fecisti', schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet en machtsoverschrijding doordat het tweede examengedeelte niet gevolgd is door een interview, terwijl in de algemene bepalingen aangenomen door de verwerende partij het volgende te lezen staat : "Bij een

computergestuurd examen waar de persoonlijkheid van de kandidaat wordt gepeild, wordt het resultaat van deze test altijd tijdens een bijkomend interview onderzocht. De beoordelingspunten worden uitsluitend toegekend op grond van het interview"; dat hij aanvoert dat het tweede gedeelte van het omstreden vergelijkend examen een psychotechnische test was waarop bij wijze van uitzondering geen interview gevolgd is, wat volgens hem "ongelijkheid tussen soortgelijke examenkandidaten" doet ontstaan; dat hij uit de hoofdzakelijk subjectieve vragen die zijn gesteld, afleidt dat het tweede gedeelte van het vergelijkend examen een psychologische test was;

Overwegende dat artikel 6, tweede lid, van het ministerieel besluit van 31 juli 1991 houdende vaststelling van het programma van de vergelijkende wervingsexamens, de vergelijkende examens voor overgang naar het hogere niveau, de examens voor verhoging in graad en de examens voor verhoging in weddeschaal bepaalt dat de vast wervingssecretaris alle vergelijkende examens of een deel daarvan mag aanvullen met of vervangen door psychotechnische tests; dat die mogelijkheid in het onderhavige geval niet is benut; dat het programma van het vergelijkend examen immers in overeenstemming is met artikel 1, eerste lid, van hetzelfde besluit, dat bepaalt :

" De vergelijkende wervingsexamens bestaan uit drie gedeelten :

1° een gedeelte dat tot doel heeft de basisvaardigheden voor het uitoefenen van de te verlenen graad te evalueren;

2° een gedeelte dat tot doel heeft de vaardigheden tot schriftelijke communicatie te evalueren;

3° een gedeelte bestaande uit een interview dat tot doel heeft na te gaan of het profiel van de kandidaat overeenstemt met de specifieke vereisten van de functie";

dat het tweede gedeelte van het omstreden vergelijkend examen geen psychotechnische test was; dat het middel niet gegrond is;

Overwegende dat verzoeker een zesde middel ontleent aan "schending van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen" (...), schending van de wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur, de ontstentenis of onjuistheid van de motivering en machtsoverschrijding, doordat de verwerende partij een afschrift of inzage van het afgelegde examen weigert met als voorwendsel dat de auteursrechten moeten worden beschermd, terwijl het doorzichtigheidsbeginsel vervat in de wetten van 29 juli 1991 en 11 april 1994 inhoudt dat de examenkandidaten moeten kunnen nagaan of hun eigen examenexemplaar correct is verbeterd"; dat hij van oordeel is dat "ervan uitgegaan moet worden dat de bestreden handeling niet gemotiveerd is, aangezien de verwerende partij het examenexemplaar van de verzoekende partij niet heeft ingediend";

Overwegende dat de bestreden beslissing afdoende gemotiveerd is door het cijfer dat aan verzoeker is toegekend; dat het middel voor het overige geen betrekking heeft op de bestreden handeling, maar op de latere weigering van de verwerende partij om verzoeker een afschrift van sommige stukken van het omstreden examen te bezorgen; dat de eventuele onregelmatigheid van die weigering geen invloed heeft op de wettigheid van de bestreden handeling; dat er geen grond is om te bevelen dat een afschrift van verzoekers examen moet worden ingediend; dat het middel niet gegrond is;

Overwegende dat verzoeker in zijn memorie van wederantwoord een nieuw, zevende middel ontleent aan "schending van het koninklijk besluit van 17 september 1969 betreffende de vergelijkende examens en examens georganiseerd voor de werving en de loopbaan van het rijkspersoneel en machtsoverschrijding, doordat het advies van de adviescommissie vermeld in artikel 1bis van het koninklijk besluit van 17 september 1969 niet is

ingewonnen, hoewel die commissie precies tot taak heeft advies uit te brengen over de wetenschappelijke gegrondheid van de selectiemethoden en -instrumenten"; dat hij in zijn laatste memorie uiteenzet dat hij kritiek heeft op de wetenschappelijke gegrondheid van het gebruikte computerprogramma en op de manier waarop het is aangewend;

Overwegende dat in geen enkele bepaling van het voornoemde besluit van 17 september 1969 staat dat de adviescommissie voor selectie en aanwerving telkens voordat een wervingsexamen wordt georganiseerd om advies moet worden verzocht; dat het middel niet gegrond is,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Het beroep wordt verworpen.

Artikel 2.

De kosten, bepaald op 9.000 frank, komen ten laste van de verzoekende partij.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting, op drieëntwintig november 1900 negenen-negentig door :

de Hr.	GEUS,	kamervoorzitter,
Mevr.	DAURMONT,	staatsraad,
Mevr.	GEHLEN,	staatsraad,
Mevr.	HONDERMARCQ,	griffier.

De Griffier, **De Voorzitter,**

M.-Cl. HONDERMARCQ. **J.-Cl. GEUS.**

**VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.**